

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ I PETYCJI

BAP.DPK.133.90.2024 GK

Warszawa, 09 kwietnia 2024 r.

Informacja o petycji P11-30/24

Podniesienie stawek odliczeń na dzieci oraz progów kwotowych uprawniających do skorzystania z ulgi prorodzinnej

I. Wnoszący petycję:

Osoba fizyczna.

Petycja indywidualna z dnia 19 lutego 2024 r.

II. Przedmiot petycji:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany art. 27f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, w celu podniesienia stawek odliczeń na dzieci oraz progów kwotowych uprawniających do skorzystania z ulgi prorodzinnej.

III. Uzasadnienie wnoszącego petycję:

Autor petycji wskazał na konieczność zmiany art. 27f ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, w celu podniesienia stawek odliczeń na dzieci oraz progów kwotowych uprawniających do skorzystania z ulgi prorodzinnej. W wyniku podjętej inicjatywy ustawodawczej kwoty ulg obecnie wynoszące 92,67 zł, 166,67 zł i 225 zł oraz progi kwotowe, wynoszące obecnie 112 000 zł i 56 000 zł, powinny zostać urealnione i zwaloryzowane, gdyż nie miało to miejsca od ponad 10 lat.

Petytor uważa również, że powinien być ustanowiony wskaźnik do corocznego podnoszenia ulgi i progów podatkowych, aby ulegały one zmianie, tak jak zmianie ulegać będą wynagrodzenia podatników.

Wnioskodawca wskazał także na różnice w minimalnym i średnim wynagrodzeniu w gospodarce narodowej: przeciętne wynagrodzenie w IV kw. 2012 r. wynosiło 3 690 zł, a w IV kw. 2023 r. 7 540 zł, natomiast minimalne wynagrodzenie w 2012 r. wynosiło 1 500 zł, w 2023 r. osiągnęło poziom 3 545 zł.

Porównanie tych wartości pokazuje, że dzisiaj zamiast kwoty progu dochodowego 112 000 zł powinien ten próg wynosić od 228 849 zł do 264 693 zł. Z kolei próg dochodowy wynoszący dzisiaj 56 000 zł powinien od 114 424 zł do 132 347 zł. Wyliczenie pokazuje, że obecnie obowiązujący próg 112 000 zł powinien wynosić powyżej 228 000 zł.

Porównanie tych wartości pokazuje też, że dziś zamiast kwoty ulgi w kwocie 92,67 zł powinna ona wynosić od 175,26 zł do 195,54 zł, zamiast kwoty ulgi 166,67 zł powinna wynosić od 315,22 zł do 351,69 zł, a zamiast kwoty 225 zł powinna wynosić od 425,53 zł do 474,78 zł.

Brak nowelizacji tych progów od blisko 10 lat oznacza, że rodzice dzieci relatywnie dużo stracili przez ten czas i w większym stopniu zasilają budżet państwa, niż przed 10 laty, gdy te zmiany wchodziły w życie.

Należy wprowadzić również zapis w art. 27f ustawy, aby rokrocznie kwoty były zmieniane wraz ze wskaźnikiem wzrostu jednego z podanych przeze mnie walorów – albo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia za IV kwartał roku poprzedniego, albo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej roku poprzedniego, albo wzrostu stawki minimalnego wynagrodzenia. Do ustalenia przez Sejm. Nie powinno przecież być tak, że przez kolejnych kilka lat pozostaną te stawki bez zmian, przy zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym

IV. Stan prawny:

Konstytucja RP z dnia 27 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 32 ust. 1 stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (ust. 2).

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2647 ze zm.) w art. 27f wskazuje, że od podatku dochodowego obliczonego zgodnie z art. 27 podatnik ma prawo odliczyć kwotę obliczoną zgodnie z ust. 2 na każde małoletnie dziecko, w stosunku do którego w roku podatkowym wykonywał władzę rodzicielską, pełnił funkcję opiekuna prawnego, jeżeli dziecko z nim zamieszkiwało lub sprawował opiekę poprzez pełnienie funkcji rodziny zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub umowy zawartej ze starostą.

Ust. 2 określa, że odliczeniu podlega za każdy miesiąc kalendarzowy roku podatkowego, w którym podatnik wykonywał władzę, pełnił funkcję albo sprawował opiekę, o których mowa w ust. 1, w stosunku do:

1) jednego małoletniego dziecka - kwota 92,67 zł, jeżeli dochody podatnika:

a) pozostającego przez cały rok podatkowy w związku małżeńskim i jego małżonka, nie przekroczyły w roku podatkowym kwoty 112 000 zł,

b) niepozostającego w związku małżeńskim, w tym również przez część roku podatkowego, nie przekroczyły w roku podatkowym kwoty 56 000 zł, za wyjątkiem podatnika samotnie wychowującego małoletnie dziecko wymienionego w art. 6 ust. 4c i 4g, do którego ma zastosowanie kwota dochodu określona w lit. a;

2) dwojga małoletnich dzieci - kwota 92,67 zł na każde dziecko;

3) trojga i więcej małoletnich dzieci - kwota:

a) 92,67 zł odpowiednio na pierwsze i drugie dziecko,

b) 166,67 zł na trzecie dziecko,

c) 225 zł na czwarte i każde kolejne dziecko.

Odliczenie nie przysługuje, poczynając od miesiąca kalendarzowego, w którym dziecko na podstawie orzeczenia sądu zostało umieszczone w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych lub wstąpiło w związek małżeński.

Limity dochodów określone w ust. 2 pkt 1 nie dotyczą podatnika i jego małżonka, którzy wykonywali władzę, pełnili funkcję albo sprawowali opiekę, o których mowa w ust. 1, w stosunku do jednego dziecka, posiadającego orzeczenie albo decyzję, o których mowa w art. 26 ust. 7d.

V. Prace legislacyjne:

Obecnie nie są prowadzone prace legislacyjne w zakresie zmiany art. 27f ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

VI. Informacje dodatkowe:

Art. 27f został dodany przez ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 732, był to projekt rządowy) i wprowadził odliczenie od podatku dla osób wychowujących dzieci.

W uzasadnieniu wskazano: „Celem tej regulacji jest wspieranie rodziny przez system podatkowy. Zgodnie z przedkładaną propozycją, podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych, uzyskujący dochody opodatkowane na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej, mieliby prawo do odliczenia od podatku, obliczonego od ww. dochodów i pomniejszonego o składki na ubezpieczenie zdrowotne, kwoty równej iloczynowi liczby wychowywanych dzieci i kwoty zmniejszającej podatek, o której mowa w pierwszym przedziale skali podatkowej (zgodnie z projektem, kwota zmniejszająca podatek na 2007 r. wyniosłaby 572,54 zł). Jednocześnie proponowano, aby ulga przysługiwała rodzicom wychowującym co najmniej troje własnych lub przysposobionych dzieci, o których mowa w art. 6 ust. 4 ustawy, czyli:

- małoletnich,
- bez względu na ich wiek, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek pielęgnacyjny,
- do ukończenia 25 lat uczące się w szkołach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty lub w przepisach - Prawo o szkolnictwie wyższym, jeżeli w roku podatkowym dzieci te nie uzyskały dochodów, z wyjątkiem dochodów wolnych od podatku dochodowego, renty rodzinnej oraz dochodów w wysokości niepowodującej obowiązku zapłaty podatku.

Ponadto przyjęto, że wysokość odliczenia dotyczy łącznie obojga rodziców (...).

Omawiana ulga byłaby stosowana w rozliczeniu rocznym, tj. przez samego podatnika w składanym przez niego zeznaniu podatkowym, lub w rocznym obliczeniu podatku dokonywanym przez płatnika, o którym mowa w art. 34 ust. 1 ustawy (organy rentowe) oraz art. 37 ust. 1 ustawy (np. zakłady pracy).

Przedmiotowa ulga nie byłaby natomiast uwzględniana w trakcie roku podatkowego przy poborze zaliczek na podatek.”.

Ostatecznie, w sprawozdaniu sejmowej Komisji Finansów Publicznych o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych

innych ustaw, poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz ustawy o funduszu im. Komisji Edukacji Narodowej, poselskich projektach ustaw o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (druk nr 1055) pojawił się zapis: „Odliczeniu podlega kwota stanowiąca iloczyn liczby wychowywanych dzieci i kwoty 120 zł”, a przepis ten brzmiał:

„1. Od podatku dochodowego, obliczonego zgodnie z art. 27, pomniejszonego o kwotę składki, o której mowa w art. 27b, podatnik ma prawo odliczyć rocznie kwotę, obliczoną zgodnie z ust. 2, jeżeli w roku podatkowym wychowywał własne lub przysposobione dzieci, o których mowa w art. 6 ust. 4.

2. Odliczeniu podlega kwota iloczynu liczby wychowywanych dzieci i kwoty 120 zł.

3. Odliczenie kwoty, określonej w ust. 2, dotyczy łącznie obojga rodziców, z zastrzeżeniem ust. 4. Kwotę tę odlicza się od podatku jednego z rodziców lub od podatku obojga.

4. W przypadku rodziców, w stosunku do których orzeczone zostały rozwód albo separacja, odliczenie przysługuje jednemu z nich, u którego dzieci faktycznie zamieszkują, o ile spełnione są warunki określone w ust. 1.

5. Jeżeli przez część roku podatkowego dzieci faktycznie zamieszkują u każdego z rodziców, o których mowa w ust. 4, odliczenie przysługuje każdemu z nich, o ile spełnione są warunki określone w ust. 1; w tym przypadku kwota odliczenia stanowi iloczyn liczby miesięcy pobytu dzieci u rodzica i 1/12 kwoty, o której mowa w ust. 2.”

W okresie obowiązywania ustawy regulacje dotyczące ulgi prorodzinnej były zróżnicowane. Obecnie obowiązujące kwoty odliczeń na dzieci zostały wprowadzone ustawą z dnia 23 października 2014 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1644), nie uległy zmianie od 10 lat.

VI. Uwagi:

Wysokość przysługującej ulgi prorodzinnej zależy od liczby posiadanych dzieci. Ulga na dziecko przysługuje obojgu małżonkom łącznie, a jej wysokość determinowana jest przez liczbę posiadanych dzieci:

- jedno dziecko – miesięczna ulga wynosi 92,67 zł (ulga roczna to 1 112,04 zł). Ulga przysługuje podatnikowi rozliczającemu się indywidualnie, jeśli jego dochód nie przekroczył 56 000 zł. W przypadku rozliczenia łącznego z małżonkiem – limit stanowi kwota 112 000 zł. Do dochodu w tych okolicznościach wlicza się także dochody z papierów wartościowych i kapitałów pieniężnych oraz z działalności gospodarczej opodatkowanej liniowo.

- dwoje dzieci – miesięczna ulga wynosi po 92,67 zł na każde dziecko (czyli razem 185,34 zł); ulga w skali rocznej wynosi po 1 112,04 zł na każde dziecko (czyli roczna ulga na dwójkę dzieci to 2 224,08 zł). Dochody rodziców nie mają w tym przypadku wpływu na prawo do ulgi;

- troje dzieci – miesięczna ulga na pierwszą dwójkę dzieci wynosi po 92,67 zł, a na trzecie dziecko 166,67 zł (razem 352,01 zł); ulga w skali rocznej na pierwszą dwójkę dzieci wynosi po

1 112,04 zł, a na trzecie dziecko 2 000,04 zł (roczna ulga na trójkę dzieci wynosi 4 224,12). Ulga w tym przypadku nie jest uzależniona od dochodów rodziców;

- czworo lub więcej dzieci – miesięczna ulga na pierwszą dwójkę dzieci wynosi po 92,67 zł, na trzecie dziecko – 166,67 zł, a na czwarte i każde kolejne dziecko – po 225 zł (miesięczna ulga na czworo dzieci to 577,01 zł). Ulga w skali rocznej wynosi na pierwszą dwójkę dzieci po 1 112,04 zł, na trzecie dziecko 2 000,04 zł, a na czwarte i każde kolejne po 2 700 zł. Roczna ulga na czworo dzieci wynosi 6 924,12 zł. Ulga nie jest w tym przypadku uzależniona od dochodów rodziców.

OPRACOWAŁA
Gabriela Kopania

Danuta Antoszkiewicz
wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/